DE PANARITIO.

THESES

ANATOMICO-CHIRURGICÆ.

QUAS, Deo juvante, & præside M. Petro SUE juniore, Artium liberalium & Chirurgiæ Magistro, Regiæ Chirurgiæ Academiæ Socio, Anatomes & Chirurgiæ in Scholâ practicâ nuperrimè Professore, Societatis Regiæ Monspelliensis Correspondente, nec-non in generali Parisiensi præfecturâ Chirurgo ordinario, tueri conabitur Petrus LACATHON DELAFOREST Parisinus, Artium liberalium in præclarâ Universitate Parisiensi Magister.

PARISIIS,

IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS,

Die Sabbati quartâ mensis Septembris Anno salutis 1773, à sesqui-Secundâ post meridiem ad septimam.

PRO ACTU PUBLICO
ET
MAGISTERII LAUREA.

Typis MICHAELIS LAMBERT, Regii Chirurgiæ Collegii Typographi, viâ Citharea.

M. DCC. LXXIII.

M

D. O. M.

THESES ANATOMICO-CHIRURGICÆ.

HOMINEM, dùm vivit, non ſolùm intùs cruciari mille morbis, ſed & extrà affectibus numero penè infinitis deturbari, nil mireris. Tumoribus omnis generis miſerè obnoxia eſt cutis humana, pro diversâ affluente materiâ, aut excretâ, aut propulſâ: quandò vi morbi naturalem cutis ſuperficiem attollere cœpit appulſus humor quicunque, tunc moles iſta tumor dicitur. Singulos ſanguinis humores ſeorsìm modò, modò conjunctìm ſub cute latitantes, incuneari, congeri, imò vaſis ruptis inibì expandi, putrefieri, nec novum, nec infrequens eſt. Humor quiſque ſeu devius à ſuâ ſede ſolùm-modò, ſeu ſimul à ſuâ naturali craſi degener, ſub aliquâ cutis parte gliſcens, concreſcensve, tubere manifeſtum ſe facit, generalique apoſtematis nomine deſignatur, licèt ab humoris vitio aut ſitu plerumquè nomen habeat tumor. Sic ille qui in digitis ſedem habet, & de quo hìc tantummodò nobis dicendum, panaritii vel paronychiæ nomine gaudet. Diſcriminum verò hujuſce morbi ratio à partium quas afficit ſtructurâ, officio & indole cùm repetenda ſit, extremitatis ſuperioris anatomiam ad panaritiorum curationem neceſſariam paucis ſaltem hìc dare lineis operæ

pretium ducimus, ex mente omiſſis pluribus partibus de quibus cuique interroganti pro viribus reſpondebitur (1).

EX ANATOMIA.

Partibus quatuor conſtat extremitas corporis humani ſuperior, humero videlicet, brachio, antibrachio, & manu. Humerum efformant clavis & ſcapula; unico oſſe ferè cylindrico, humero dicto, brachium pollet. Cubitus & radius antibrachium conſtituunt: manus in carpum, meta-carpum & digitos diſtinguitur. Oſſiculis octo in duos ordines diſpoſitis perficitur carpus: tria in primo ordine reperiuntur, nempè *naviculare*, *ſemilunare*, *cuboides*, cui addas extrà ordinem *piſyforme*: quatuor in ſecundo, putà *trapezium*, *trapezoideum*, *magnum* & *uncatum*: quatuor oſſa ferè cylindrica ab indice ad minimum digitum minutiora metacarpum ſtatuunt: digiti denique quindecim oſſibus, tribus pro unoquoque, phalangibus dictis, gloriantur. Muſculorum nunc prædictarum partium enumeratio danda.

1°. Scapulæ muſculi quinque ſunt, vel potiùs, prouti volunt quidam, ſex numero, nempè *trapezius*, *Rhomboideus*, *elevator proprius*, *Dentatus major* & *pectoralis minor.* Sextus dicitur *ſubclavius* levibusque clavis motibus inſervit, vel muſculorum inſpiratoriorum numero ab aliis additur.

2°. Novem brachium muſculi movent, ſcilicet *Deltoides*, *ſupra-ſpinatus*, *pectoralis major*, *coraco-brachialis*, *infrà-ſpinatus*, *rotundus major*, *rotundus minor*, *latiſſimus dorſi*, & *infrà-ſcapularis*: primis duobus elevatur brachium, duobus ſequentibus antrorsùm dirigitur, quinto & ſexto retrò progredi debet, infrà ſeptimo & octavo devehitur, ultimo tandem propè coſtas approximatur.

3°. *Biceps* & *brachialis internus* antibrachium flectunt: extenditur verò *longo extenſore & brevi*, brachiali interno & anconeo: præter flexio-

(1) Duæ jam de panaritio in noſtris Scholis propugnatæ ſunt Theſes, alia anno 1751. Præſide Magiſtro Gentil & candidato M. Fabre, altera anno 1761. Præſide Magiſtro Mertrud & candidato M. Bonnaud. Quàmplurimis hæc nitet disquiſitionibus curioſis que illuſtratur notis, quarum nonnullas in noſtro programmate protuliſſe lubenter fatemur.

nis & extenſionis motus, duos adhuc habet *ulna* motus radio acti, nominibusque *pronationis* & *ſupinationis* deſignati. Prior tum *rotundo*, tum *quadrato pronatore* perficitur. Poſterior *longo* & *brevi ſupinatore* agitur.

4°. Muſculis tum flexoribus tum extenſoribus carpi motus fiunt. Flexioni inſervientes muſculos reperias *radialem internum*, *cubitalem internum* & ferè ſemper *longum palmarium* : extenſioni proprii ſunt muſculi, *cubitalis externus* & *radialis externus*.

5°. In communes & proprios digitorum muſculi diſtinguuntur; communes appellantur ii qui plures habent tendines, ad plures terminantur digitos & quorum communis eſt actio : proprii nominantur ii qui unam tantùm habent actionem, uni & ſoli digito particularem : unà plerùmque moventur ultimi quatuor digiti, & flecti, extendi, in dextrum vel ſiniſtrum latus ferri, quod *adductio* & *abductio* dicitur, poſſunt. Muſculi *ſublimis* & *profundus* flexionem agunt : *Extenſor communis* digitos extendit : horum digitorum primæ phalanges quatuor *vermicularibus* muſculis obliquè flectuntur : motus tum adductionis, tum abductionis, ſex fiunt muſculis *inter-oſſeis* dictis, quorum tres in metacarpi facie externâ & tres in internâ. Inter proprios digitorum muſculos alii ad pollicem, alii ad indicem & ultimi ad auricularem pertinent. Quinque ſunt pollicis muſculi proprii, nempè *flexorius*, duo *extenſores*, adductor & abductor : Duo ſunt indicis muſculi proprii, nempè adductor & indicator : eodem muſculorum numero gaudet auricularis digitus, nempe extenſore & abductore.

Præter omnes hos muſculos, facie manûs internâ duæ reperiuntur carneæ portiones, quarum una quarti metacarpi oſſis motui inſervire apparet, & altera, vulgò *parvus palmarius* dicta, cutem manûs internam criſpat. Quamplurima paronychiæ quæ in tendinoſis vaginis ſedem habet accidentia, modò in chirurgiâ deſcribenda, quò faciliùs intelligantur, præcipuarum digitorum flexioni inſervientium partium diſpoſitionem hîc revocare neceſſe eſt. Muſculis profundo & ſublimi, ut modò diximus, fit digitorum flexio : in interno humeri condylo inſeruntur hi muſculi, & in mediâ antibrachii parte dividuntur in quatuor tendines flexores dictos, ſub annulari interno & communi carpi ligamento tranſeuntes, & in omnium digitorum, pollice excepto, extremitate finem invenientes. Singulus ergo digitus duos flexores habet tendines, unum à profundo muſculo & alterum à ſublimi muſculo ſuppeditatum. Tertiæ phalangi prior & ſecundæ poſterior adheret. A ligamento annulari interno & communi uſque ad ipſorum extremitates vaginâ

includuntur hi tendines, quæ ligamentosis vinculis in toto digito corroboratur.

Arteriæ, venæ, nervi, & lymphatica sunt brachii vasa: qui vivificus ab arteriâ brachiali suppeditatur sanguis redux axillari venæ allabitur. Nervorum sex paria à quatuor inferioribus cervicis & primo superiore dorsi motus sensusque suprà laudatis partibus ministrant. Residuam ex hisce partibus lympham deponunt in glandulas axillares ductus lymphatici.

Cum ultima digitorum phalanx paronychiæ sedes quàm frequentissima sit, hujus compagem paucis delineare verbis utile, imò necessarium judicamus. In digitorum extremo partium maximè sentientium concursus mirabilis nexusque peculiaris occurrunt. Ad digitorum nempè tutelam fortioremque prehensionem supernè digitus tegitur ungulâ, cujus substantia corneam duritiem æmulatur. Unguis hæc pars dura seu exterior, papillis cutaneis substratis intràque ipsius foveas locatis more & loco epidermidis incumbit contigua, absque tamen adhæsione, dùm altera alba teneriorque radix dicta, sub cutis duplicaturâ se abscondens, iisdem papillis substratis superjacet, fibrisque tenuissimis per latera partibus vicinis adhæret. Hæc radix secatur perpendiculariter, adeò ut lunæ partem (parte concavâ articulum respiciente) quodam modo referat. Inter radicis oras & articulum circiter duarum linearum interjacet spatium, cujus unam & semissem lineam tendinis extensoris digiti expansio tenet, dum reliquum à fibrillis radicis, cute reflexâ subterque expansâ, occupatur.

Pars verò inferior digiti, tanquàm molli pulvinari tuta, præter cutem densam texturamque cellularem, papillis nerveis numerosissimis constat, substantiâque pulposâ digiti dictâ, mediâ inter carneam seu glandulosam & adiposam, vasis plurimis & præcipuè arteriosis cellulisque adiposis mirè inter-textâ. Sub hâc jacet tendinis flexoris digitorum theca vaginalis, ligamentosa, seu semi-cartilaginea, tendinem undiquè coercens, itum & reditum fovens, mediante humore blando, ad instar synoviæ, parietibus internis lubricandis dicato: sub ipsâ tendo mobilis, priùs teres, & simul ac articulum scandit, expansione latâ conspicuus, per totam ossiculi internam superficiem planam, periosteo perforato, inseritur. Ossiculi apex summus seu Capitulum, scabrosum ex utrâque parte ligamenti lateralis, suprà quod incumbit suo pro sustentaculo unguis, insertioni locum præstat. Ligamentum hoc ab ossiculi basis lateribus ortum juxtà unguis totam longitudinem

extenditur, apicique ſcabroſo inſeritur. Hiſce fulcimentis extrema digitorum contra offenſiones præmunita pars, multiplices, abſque incommodo, functiones navat. Hæc ad Anatomiam ſufficiant; nunc ad Chirurgiam deveniendum.

EX CHIRURGIA.

TUMOR plus minuſve dolens, plus minuſve perſpicuus ad apicem vel circa longitudinem digitorum, quandoquè propè radices unguis, Panaritium & Græcis παρονυχία vulgò vocatur, à duobus verbis Græcis παρα & ονυξ, id eſt propè unguem, undè reſultat veram tunc tantummodò adeſſe Paronychiam, quotieſcunque affectio dolore ſtipata, juxta unguem nata, in abceſſum deſinit: nam ſi morbi ſedes ſub ipſo ungue aut radice lateat, tunc non vera adeſt paronychia, ſed potius *Hyponychia*, non ſatis ab auctoribus tum antiquis tum recentibus diſtincta: non etiam paronychia confundenda cum pterygio, unguium ipſorum morbo, & cujus meminit *Celſus* Libro ſexto. Hâc generali poſitâ obſervatione, variæ nunc panaritiorum ſpecies explicandæ.

Quandò hic affectus in extremo digiti ad oras aut latera radicis unguis aut circumcircà oritur, ita ut nullas viciniores partes præter cutem in quâ hæret, afficiat, nec ultrà corpus reticulare *malpighi* limites habeat, & *leviſſimo tumore*, *rubore* ac *dolore* conſpicua ſit, tunc fit paronychiæ prima ſpecies levior, tolerabilior, & gallicè *mal d'aventure*, *tourniole* vocata. Si verò ſub ipſâ cute denſâ in textu cellulari vel ſubſtantiâ pulpoſâ digiti lateat morbus, gravior tunc adeſt paronychia ſeu ſecunda ſpecies, majori tumore, dolore pungitivo, omnibuſque inflammationis notis unà cum febre ſtipata. Si vaginalis tendinis tunica ab acri & interno corrodatur ſero, tertiam paronychiæ ſpeciem adeſſe jure dicitur: hæc verò in digito vix ſenſibus conſpicua, graviſſimis, ut infrà dicemus, accidentibus conſtipatur. Quartum denique panaritii genus à præcedenti ſolâ ſede differt, ſi quidem perioſteum & os ipſum vexet. Quatuor hæ morbi deſcripti ſpecies ab omnibus non admittuntur auctoribus; unicam adſcribunt *Joannes Devigo*, Libro ſecundo de apoſtematibus, capite quinto; *Riverius*, Obſervationum centuriâ-quartâ, Obſervatione ſexageſimâ-

tertiâ ; *Dionis*, in Operationibus Chirurgicis, Demonſtratione octavâ: recentiſſimi verò cum ſagaciſſimo hujus Auctoris Commentatore Magiſtro *de la Faye*, quatuor panaritii ſpecies jure ac meritò diſtingunt, inter quos numerandi *Platnerus*, *Garengeotius*, &c. Tres tantùm enumerant *D. Col de Villars* & *Heiſterus* ; dùm quinque aſſignat, *Goueyus* in Libro cui titulus *Chirurgie véritable*, page 307.

Quæcunque autem panaritii ſpecies admittantur, quamcunque ſibi vindicet ſedem iſte morbus, eædem & ſimiles ſemper erunt cauſæ, id eſt, externæ vel internæ. Externæ, ictus, contuſiones, eroſiones, puncturæ ſunt : internæ cauſæ ab humorum craſi perversâ, aut quâcunque lue ſcorbuticâ, ſcrophuloſâ & ſæpiſſimè venereâ repetendæ. Hæ autem in tertiâ & quartâ panaritii ſpeciebus ſuam habent applicationem, ſi irriti generalium remediorum uſus, furens accidentium cohors, & tamen leviſſima ſit cauſa externa.

A ſenſibilitate partium præcipua oriuntur Paronychiarum accidentia vel ſigna. Primam panaritii ſpeciem pronunciant levis tumor, ſolâ tectus Epidermide, minor tenſio ac pulſatio, mediocris dolor in digito affecto limites habens, & febris plerumquè abſentia. Naturales unguis radicis adhæſiones ab inflammatione deſttui non rarò evenit, tuncque novus recrudeſcit unguis : quandò immediatè ſub ungue ſedem habet pus, quàm maximus eſt dolor & uſquè ad externum humeri condylum ſe extendit, propter digitorum tendinum extenſorum continuitatem ; ſecundæ panaritii ſpeciei ſigna cum primæ ſignis facilè confundi poſſunt, niſi tamen in illâ accidentia vehementiora ſunt, id eſt, ſublimior tumor, ardentior inflammatio, vividior pulſatio, tenſiorque dolor : febris adeſt & quidem maxima : turgeſcit tota manus, torpedineque cum antibrachio opprimitur.

Tertium Paronychiæ genus tunicæ tendinique adhæreſcens graviſſimis accidentibus, imò & morti quandoquè locum dat : partes enim illæ irretito fibrarum nervearum ordine cinctæ, ſenſu acutiſſimo pollentes, faſciis vinculiſque tendineo-ligamentoſis formatæ, ſtagnantes incarcerant humores, proindéque vicinarum partium ingurgitationes & inflammationes magnoperè protrahunt, undè ſtrangulatis capillaribus, ſeri ſtagnatio, manûs inflammatio, nervorum textûſque cellularis diſtenſio ac divulſio, aliaque accidentia mox deſcribenda in partes vicinas ſæviunt. Paronychiæ quæ in tendinoſis vaginis

vaginis ſedem habet, vel omnibus vaginarum ſpeciebus communia, vel unicuique propria ſunt ſigna. Varia adhuc ſunt ſigna pro loco quem in vaginâ occupat pus. Sic ſi in parte articulationis proximâ adſit ſtagnans ſerum, nulla tunc aderit tumefactio : Si verò phalangæ mediam partem occupat, tunc ſenſibilis perſpicietur tumor, & in omni caſu, quæcunque ſit materiæ ſedes, intolerabiles erunt dolores, febris ardens, inſomnia, convulſiones, delirium, gangrena, quæ miſerum ita diſcruciant & exercent, ut, niſi opportunum acceſſerit auxilium, vitæ periculum ſentiat.

Si tendinis extenſoris cellularem tunicam afficiat paronychia, varia brevì quibus diſtinguntur ejuſdem muſculi tendines per frænula ſerpit malum. Hinc externum humeri condylum dolor premit acerrimus, deſcriptamque accidentium catervam ſi non omninò, ſaltem partìm ſecum protrahit. Pollicis in paronychiâ ultrà mediam cubiti partem non extenditur dolor, cum muſculi pollicis proprii vix ullam cum aliis communicationem arguant : exſurgit quidem ſenſilis in volâ manûs tumor, ſed minùs quàm in aliis digitis dolens : Ligamentum verò ſemi-annulare carpi minori quidem tumore; ſed acerrimo dolore torquetur : mox urgentibus ſymptomatibus pertingit plus minuſve dolor verſùs internum humeri condylum. Tendinoſis in vaginis quandò pus ſedem habet, coercetur, & extùs protrahi non poteſt, undè inflammatio quæ propter vicinarum partium reciprocationem has etiam brevì afficit. In digitorum articulationibus, atque etiam in manûs fluctuatione ſe manifeſtat pus, cùm in tendinum vaginis propter vincula ligamentoſa perſentiri non poſſit. Inflammatione uſque ad ligamentum annulare perventâ, innumeræ quæ ſub quadrato muſculo & muſculorum profundi & ſublimis tendinibus reperiuntur cellulæ adipoſæ mox afficiuntur & in his efformatur abceſſus, cujus manifeſtatio ligamento annulari impeditur, quam verò doloris æſtus ac continuitas, accidentiumque violentia ſatis declarant. Cùm denique latiùs progreditur inflammatio, abſceſſus nonnunquàm apparent in antibrachio, in cubito, atque etiam in brachio.

Quarta panaritii ſpecies os ipſum perioſteumque ita divellit, ut venenoſum aliquod in hâc excogitarint Antiqui (*a*); nec mirùm; hoc

---

(*a*) Venenum in paronychiâ latere aſſerit LAZAR. RIVERIUS, Obſ. XIX. Cent IV, additque in aure & capite felis adeſſe vim quamdam magneticam panaritii qualita-

oſſis involucrum, eroſis ab acri ſero vinculis, ab amico oſſe diſcerptum; divulſionibus eoque intenſioribus angitur ærumnis, quò ſtrictior eſt ipſius ſtructura, pluribuſque nervulis pervia, undè, licet nullus appareat tumor, febris ardens, deliria, ſpaſmi, caries, &c. diros ægro cruciatus, Chirurgo ſollicitam curam portendunt. In hâc paronychiâ tenſio, ingurgitatio, inflammatioque primis principiis haud majores ſunt, & in digito terminantur ſemper; apparent nonnunquàm phlyctenæ; lividior fit pars, gangrenâque & ſphacelo corripitur, niſi promptiùs ſuccurratur. Dolorem deniquè in humeri condylo interno non perſentit æger, ut in aliis panaritii ſpeciebus.

Panaritii prognoſim pro variâ ejus tum ſpecie tum ſede differre nemo non videt; omni periculo vacant prima & ſecunda ſpecies, ſi ab origine debellentur idoneâ medicaminum aut inſtrumentorum applicatione : his enim neglectis, præſertim ſi prava ſit humorum indoles, tertiam quartamque comminitantur ſpeciem, iiſdemque mox inſectantur accidentibus. Periculoſiſſima certè tertia ſpecies, præcipuè ſi flexorum muſculorum vaginam occupat corrupta materies : minor enim periclitatio, ſi extenſorum vagina afficitur. Cùm maxima plerumquè adſint accidentia in quartâ ſpecie, eam quoque omnium funeſtiſſimam ac miſerrimam eſſe quis non videt?

In generalem & propriam poteſt dividi panaritii therapeia; licèt enim omnes hujus ſpecies & ſede & accidentibus differant, in principiis tamen eadem applicanda remedia generalia, nempè ſanguinis miſſio, diæta, enemata, purgatoria etiam, emollientia, anodina, maturantia, &c. Curatio autem propria cuique ſpeciei ſtatuenda, & in quânam cauterium potentiale inciſioni ſit anteponendum pro noſtri programmatis fine adimplendâ aſſignare debemus.

In primâ panaritii ſpecie ut plurimùm confert in aquam fervidam digiti immerſio, emplaſtrum ex unguento fuſco vulgò *de la mere*,

---

tibus familiarem, cujus beneficio venenum in tumore latens ad ſe trahit : & Obſ. LXIII. ſic loquitur : « Juſſi ut digitum dimitteret in aurem felis; & intrà » duas horas doloris expers fuit : ſentiebat per intervalla attractionem digiti in » cavitatem auris & ſubindè dolor totum brachium invadebat uſque ad humerum : » eodem tempore felis vociferabatur, ut credibile ſit eum dolore affici à veneno » attracto. Paronychia enim, inquit, tumor eſt venenoſus ». Medici credulitatem huc uſquè provectam mirum profectò eſt. Hæc nota cæterùm Magiſtri celeberrimi Mertrud jam ſuperiùs in annuntiato Programmate pag. quintâ refertur.

Diachylo cum gummis aliisve similibus paratum, ut citior fiat puris collectio, cui lanceolâ in cutem immissâ facilis panditur exitus : tunc plumaceolo aut splenio vino mellito imbuto tota perficitur curatio. Si in unguis radice sedem habet panaritium, hujusque adhesiones dilacerat inflammatio, curatio tunc ab ipsâ perficitur naturâ; si quidem detractum unguem extùs expellit novumque huic suppeditat. Si sub ungue colligatur pus, unguis pars quæ materiam occultat, quamprimùm incidenda, quò accidentia præcaveantur. In omni autem panaritii specie multiplici observatione constat, teste imprimis *Fabricio Hildano* (Cent. 1. Observ. 97.) quod si, incipiente paronychiâ, incidatur cutis, morbi sedes semper detegatur, ibique inveniatur collectus quidam humor, plerumquè subrufus, qui tanquàm spina seu cuneus ibì infixus partes vicinas distendit, irritat, tandemque dilacerat, undè dolor, inflammatio, spasmi, &c. Sed in hâc primâ specie hæc non timenda accidentia, & modò parvâ incisione sero exitus paretur, curatio brevì perficitur. Cùm sub Epidermide tantùm pus inveniatur, cùm lanceolâ tantùmmodo ejiciatur, in primâ panaritii specie omninò inutile esse cauterium concludere fas est.

Verum phlegmonem meritò appelles secundam panaritii speciem; simili ergo ratione curanda; venæ ergo missiones, emollientia remedia, cataplasmata maturantia applicanda; his facilè cedit paronychia, & sensibili tumore, rubescente, maculis albidis distincto, minutâque cutis superficie maturi puris comprobatur stagnatio. In omni humoris cujuscunque collectione intrà aut extrà vasa factâ, felix eventus à liquidi aggesti sufflaminatione aut evacuatione pendet. Sed hoc non æquis semper obtinetur auxiliis : quò major est metus ne collectus humor versùs interiora proserpat, eò exitus contenti festinatior esse debet. Sic se gerit in omni tumore critico rectè medens Chirurgus : idem agendum, si abcessus in extremo digito natus sub cute & in pinguedine ratione structuræ & firmæ partium cohæsionis, faciliùs intrà partes tendineas sinuet quàm protrudatur, quia tunc summum est in morâ periculum & citò aperiendus mali fomes. Quodnam autem præstantius aut promptius in hoc casu auxilium ferro, cujus ope ad libitum inciditur tumor, pusque ejicitur? Sunt tamen qui in hâc etiam panaritii secundâ specie caustici applicationem suadent; sed cui bono? Nonne è contra timendum, eo applicato, ne partes jam inflammatas, irritatas, dilaceratas actione suâ vividissimâ discruciet ? Nonne aliquoties suspicioni locum

datur summum usque ad puris fomitem non perventurum causticum, undè nova applicatio, dolores repetiti, repetitæ irritationes. Quæ omnia incisione promptâ & tutâ accuratissimè præcaventur, si quidem reperto mali fomite, statim levatur æger, remittuntur omnia; si tamen æger naturâ mollior scalpellum graviter nimis pertimescat, medicamentum rodens vel causticum applicandum, & in hoc tantummodò casu illud adhibendum remedium. Cæterùm eo applicato, vel factâ incisione humor noxius educendus, & *Fabricii Hildani* more pars spiritu vini theriacali alluenda, aut aliquo simili: in unguis lateribus pterygium sive fungosæ carnis propago non infrequens, quæ alumine usto, hydrargiro, præcipitato rubro, aliisve levioribus escharroticis consumitur; tunc suprà laudatis medicamentis cicatrix perficitur.

Efficacissimis & quidem promptissimis Chirurgiæ opibus indigent duæ nunc curandæ panaritii species. Repetitis enim venæ sectionibus (1), cataplasmatis emollientibus, anodinis, resolventibusque remediis incassùm adhibitis (2), solum tunc in incisionibus præsidium tutum. Difficulter tumorem in hoc casu apparere & sine sensibili fluctuatione jam diximus: attamen digitus scalpello tunc feliciter subjicitur & apertâ juxtà longitudinem vaginali tunicâ, in aperturam intromittitur specillum sulcatum, quo favente, augetur incisio & vitioso latici exhibetur iter; vulneris margines tunc resecandi quò faciliùs tendini admoveatur plumaceolus, contra noxiam puris actionem vallum muniens. Si ultrà incisionem propagatur malum, usque ad manum incisio prolonganda; si tamen accidentia adhuc subsistant, licèt incisio usque ad ligamentum annulare internum & commune extensa fuerit, abcessum suprà musculum quadratum pronatorem efformari verisimile est: puri exitus quò detur, carpus flectendus, per manûs aperturam, & sub ligamento annulari specillum sulcatum intromittendum, & super

---

(1) Si venæ missio negligatur, auxilium ferè divinum in tumorum inflammatoriorum therapeiâ, subitò accrescit inflammatio, totamque invadit manum & sæpè etiam totum brachium.

(2) Quam maximè nociva in omnibus panaritii speciebus remedia repercussiva: observatu enim dignum est, teste M. Louis, ex ipsorum applicatione Gangrenam, Sphacelum, atque etiam mortem sæpissimè insequi.

ejus sulcum fertur scalpellum quo incisio in ter tendines ad imum focum perficitur, & extracto pure, clarissimi Magistri *Thibault* gressus lustrans Chirurgus, setaceum à manu ad carpum propellit.

Urgent accidentia: acri soro maculaturligamentum annulare, &partes vicinas forti vexat compressione: huic-ne parces? Minimè. Satior enim est ligamenti ipsius sectio quàm totius manûs truncatio. Prudens verò Chirurgus ægrum monere debet membri inertem fore, ultimamque hanc tentari medendi viam pro salute ipsius brachii vitâque conservadâ. Ligamento annulari secto, carpus per curationem flectendus, ne nimis promineant flexores tendines. Quin si ipse tendo afficiatur, quâdam fibrarum dilaceratione excrucietur, nec ullo modo post vaginæ incisionem balsamicis, oleis essentialibus tepidis levari possit, tunc omnis curationis spes in illius sectione ponitur, quod cum successu sæpè sæpiùs tentasse dixit celeberrimus Magister *Petit*. Primùm itaque in suâ cum phalange adhæsione secatur; deinde à ligamenti annularis parte internâ educitur & in parte carnosâ amputatur: digiti motum amitti haud dubium est, quandò secatus fuit tendo flexor, vel per deligationum tempus exfoliatus fuit: tunc semi-flexus per curationem digitus servandus, ut post sanationem eumdem habeat situm: si è contra tendo sanus sit, digitus semper esse rectus debet, ut tendinis usus conservetur.

Hæc verò pessimæ paronychiæ finis semper non est: per plurimas nonnunquàm *tum dorsi manûs, tum antibrachii*, brachiique partes debacchatur hydra variis latitans abcessibus, totidem pro ratione, artisque legibus secandis, ut debellatis accidentibus, felici successu gaudeat Chirurgus. Novæ igitur celebrandæ incisiones nec eæ parcendæ: nisi enim puri sufficiens paretur exitus, dira superiùs jam enumerata accidentia producet, partesque vicinas corrodet. Sanguinem in his repetitis operationibus fluere non mirùm, immò necesse est, pro ingurgitatis partibus resolvendis, ulterioribusque præcavendis malis. Si tamen cum impetu periculosiùs ruat sanguis, apage stipticis aliisve adstringentibus, tendinum hostibus, uti: non enim medicamentis sedandam hæmorrhagiam, sed arterias vinciendas jubent *Platnerus & Heisterus*. Sæpissimè autem compressio sufficit ut coerceatur sanguinis flexus. Partes interim denudatas plumaceolis balsamo arcæi imbutis tueri, vicinioribus ac ingurgitatis partibus resolventium applicatione auxiliari, omnes denique pro rerum naturâ vino mellito, spiritu vini in aquâ

ſoluto, aliisve ſimilibus mundare, periti Chirurgi munus; olea craſſiora, aliaque unguenta putredini faventia, ſpirituoſa, eſſentialia, ut potè urentia ac deſiccantia, prorſùs rejicienda. Quæ medium inter illa tenent locum, ut balſamica naturalia, V. G. therebentina, balſamum Tolutanum, Peruvianum, de Mechâ &c. partium tendinearum nervoſarumque amiciſſima, feliciter adhiberi poſſunt. Partium deligatio ab artis legibus petenda pro morbi naturâ differt; tendines enim denudatos plumaceolis, ſpleniis idoneis, faſciisque in propriis ſedibus ſervare ac defendere ſedulus nitetur Chirurgus. Intereà tamen faſciam octodecim capitum aliis multò præſtantiorem probat jam laudatus *Heiſterus*.

Aliud adhuc medium, ſi quibusdam auctoribus fides ſit habenda, curatorium in hâc tertiâ panaritii ſpecie cum ſucceſſu & majori etiam cum utilitate adhiberi poteſt. Illud medium in eo conſiſtit ut in puncto affecto partis ægræ ſenſibilitas & irritabilitas deſtruantur; jam ceſſante irritatione, brevi curſum ſuum recuperant fluida & diſſipatur ingurgitatio. Sic ſæpè ſæpiùs in tendinem punctione vulneratum cum ſucceſſu applicata fuerunt ignis, oleum fervidum, & cauſtica: hoc ultimum remedium in uſum miſſum fuit à clariſſimo *Foubert* in panaritiis, vel maximis accidentibus ſævientibus. Magiſter ille Palæſtrâ Chirurgicali exercitatiſſimus inciſionum in hoc caſu celebratarum vitium cum expertus fuerit, in mali principium, id eſt, in flexorem tendinem, trochiſcum ſublimato corroſivo & micâ panis paratum audacter applicavit, eo quidem tempore quo dolor, inflammatio, manûsque ingurgitatio maximum attigerant gradum; &, teſte eo Magiſtro, nedùm hæc accidentia cauſtici actione adaucta fuerint, ferè ſubito è contra poſt applicationem diminuta fuerunt, brevique tempore evanuerunt. Plures de hâc methodo obſervationes coram Academiâ Chirurgiæ retulit M. *Foubert* & ex his cauſtici applicationi in hoc caſu faventes conſecutiones inducebat, de quibus tamen inter artis Magiſtros magna fuit opinionum diverſitas. Inciſionum ſectatores ſuſtinebant non ſine jure has eſſe anteponendas, cum conceptu difficile ſit ſublimati trochiſcum in extremo digito pro panaritio tollendo applicatum, ad originem mali pervenire poſſe, quod à tendinum vaginæ incarceratione oritur, ita ut accidentia vel præcaveri vel tolli, niſi hujus vaginæ in tota longitudine ſectione, poſſint. His invitis rationibus, renovata fuit methodusFoubertiana: eam maximè extollit Magiſter *Fabre* in ſuo libro

cui titulus : *Essai sur différens points de physiologie, de pathologie, & de therapeutique* : hanc dirimere litem noſtrûm non eſt : hoc ſolum modò dicere nobis liceat utriuſque methodi tum inciſionis, tum cauſtici in tertiâ panaritii ſpecie cum ſucceſſu adhibitæ quam plurimos artis Magiſtros teſtes nos habuiſſe, undè concludendum alterutriûs methodi applicationem variis pro caſibus, variâ pro Chirurgi experientiâ fieri.

Quarta paronychiæ ſpecies cum periculoſiſſimorum, ſi in ſummum habeat, ſit accidentium præda, celerem ſibi operationem vindicat. Præmiſſis itaque, ſicut de tertia ſpecie diximus, venæ ſectionibus plus minusve repetitis, emollientibus, anodinis, reſolventibusque remediis, lateralem digiti partem ad ipſum os pertundere ne dubites : ſtillantibus guttulis aliquot infeſti ſeri, maxima plerumquè fit dolorum ſolutio. Si verò ulcus ſordidum, verminoſum (1) cum oſſiculi carie conjunctum fuerit, idoneis pro ſymptomatum ratione medicamentis, oſſiculi exfoliatio, ſin minus exciſio tentanda.

Præmiſſis præmittendis, cùm optatæ cicatricis lux affulgere incipit, ſanationis perfectæ opus naturæ non committendum : ulterioribus enim tunc auxiliis indiget æger digitus : bis itaque ſingulis diebus deligetur : alternis vicibus cum aliis modò flexus, modò extenſus ſit, & in alterutrâ poſitione firmetur, ut ſuperiùs jam annotavimus : mox caro quædam ſupercreſcit, à partium vicinarum approximatione orta, & deficientis tendinis partis vices gerens, ita ut, eâ mediante, ſublatam hujus partem reſtitutam credere fas eſſet. Sanorum digitorum motus nonnunquàm ſequitur digitus affectus, imò & propriis gaudet. Impoſſibilis tamen ferè ſemper poſt tales operationes digitorum uſus.

Poſtremo die vel aliquot ſequentibus poſt inciſiones in digito factas caro multa increvit; nec mirum : cùm enim partes humoribus ingurgitatæ nimis horum compreſſione vexentur, exitum in exteriore moliuntur, & nullum aptiorem præter cutis aperturam inveniunt. Quæ quidem caro colorem lividum habet, ſupurationeque nonnunquàm evaneſcit. Si tamen remediis ſuppurantibus non cederet, ſemperque vulneris oras occluderet, ea forficibus, vel ſcalpello reſecanda, vel,

---

(1) Panaritium, vermis digitorum, vermiculus rodens &c. ab Antiquis vocabatur. Reperiuntur equidem quandoquè vermes in exulcerato tali affectu, ſed putredinis tunc ſequelæ ſunt, ut in aliis omnis generis ulceribus, non verò morbi ipſius cauſæ.

ut quidam volunt, causticis consumenda esset; ferri autem usus ut tutior & promptior in omnibus casibus anteponendus.

In casu præcedenti, id est, in quartâ panaritii specie, quàm inutilis imò quàm nociva esset caustici rodentis applicatio luculenter apparet: si objiciatur multa mala plerumquè ex profundâ incisione oriri posse, respondemus 1°. quòd ex illâ discrimen ortum nunquàm ita magnum, ita funestum esse ac ipsum morbum, vel medii curatorii usum, cujus effectus fixo modo determinare in nobis non est. 2°. Quòd hæc incisio profunda non fit uno ictu, cùm latet mali fomes, sed repetitis vicibus & lateraliter usquè dum reperiatur locus affectus. De iis auctoribus qui in tertiâ paronychiæ specie caustica adhibuisse cum successu dicunt, quid sentiendum sit superiùs declaravimus; dicant alii omnem incisionem inutilem esse, imò quandoquè nocuam, etsi dexterè fiat, & illius loco exedentia, corrodentia, ut sublimatum corrosivum micâ panis gummique Arabico subactum, prædicent, illis fiduciter opponemus *Albucasis*, *Bayri*, *Pigræi*, *Aureliani*, *Severini*, *Paræi*, *Fabricii Hildani* & imprimis *Garengeotii* in paronychiæ curatione exercitatissimi experimenta, nec-non innumera exempla quibus probatur paronychiam quartæ speciei felicem nunquàm habuisse exitum, nisi priùs peractâ incisione; assertionis nostræ argumentum etiam petitur ab infelici, infido, & inefficaci medicamentorum usu quæ tanquam specifica in paronychiis extolluntur; talia sunt herba quæ ob usum à *Galeno* *paronychia*, *lixivium*, *aqua aut acetum fervens*, *Galla quercina*, *emollientia ipsa*, &c. His omnibus paronychiæ succurrendæ imparibus, concludere pronum est quòd in omni panaritii specie ad partis incisionem tanquàm ad sacram anchoram semper confugiendum sit.

FINIS.